

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő: WASSERSTROM SANDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei, félévre 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinar 120

A jassi-i templomrombolás

Nem mi vagyunk a hibások, hogy ismétlésbe kell bocsájtkoznunk. És megint égbekiáltó gazságot kell megbélyegezzünk. A román parlament megszavazott egy ügyvédtörvényt. Ez nem tetszik az egyetemi polgároknak. Nem tetszik faji, vallási és világnézetre való különbség nélkül. Példa erre, hogy a bukaresti tüntetéseknel zsidó diákok is szenvedtek a rendőrök ülésétől. Igaz az is, hogy közben, míg a diákok tüntettek, egy részük a zsidókat szidta. Mert hiszen ahoz nem kell különösebb aktualitás. A zsidót szidni erre mifelénk mindég hálás lehet. A megvert zsidók görnyedt hátán még egy Codreanu, sőt még egy rabló Robu nevű kocsmáros is bekerülhet a törvényhozás házába. Csak ordítani kell: jos cu jidanii! Ez nálunk még karriert jelenthet. De ezt még meg is lehet szokni. Fogcsikorgatva bár, de meg lehet barátkozni az életfogytiglani fegyházzal is. Egy ilyen lelki fegyházzal, amelyben élünk, s ahol egy néhány száz vasgárdista a vén és örült Cuzával az élén a fogháztartó szerepét játssza.

De abba nem tudunk belenyugodni, ami az ügyvéd törvény elleni tiltakozás után következett. Abba nem lehet belenyugodni a legközönyösebb zsidónak sem, a legfatalistábbnak sem, hogy a jassi-i templomot meggyalázzák. Mert a hulgánok azt tették, Codreanu féle banda újból meggyalázott egy templomot. Összetörték az ablakokat, összetörték a berendezést és a szent Tórákat széjjel szakították és kihurcolták a templomból és elégették. Szegény Tóránk és szegény mi magunk. Még mindég ott tartunk, hogy erről kell írjunk. És ezért kell keservesen sirjunk. Azt hittük, hogy az évekkel ez előtt megtörtént borzalmak után hasonlóktól megleszünk kimélve. De nem! A gyűlölet még fennen lobogtatja mindent átkos szellemét. És a leggyötörtebb áldozat, a szent Tóránk és ezzel kapcsolatosan a mi meggyötört lelkünk, a mi megszégyenített és meggyalázott önézetünk. Újból elszakított és meggyalázott szentírási foszlányok bosszuért kiáltanak. De a mi bosszunk csak lelkünkben ég tovább és sirig tartó gyűlöletünk mindazok iránt, akik engedik hogy ez a mai viszonyok között megtörténjen.

A parlamenti szószékről már hangot adott egy zsidópárti képviselő a mi nagy fájdalomunknak. Gerincesen vágta oda a

gyűlölet bajnokainak gazságukat és bűnösségüket. A miniszterelnök a rendfenntartásáról mondott szakállá között néhány közkeletű frázist.

A többség tapsol vezelőjének. Codreanu és társai mint a vijjongó véresék ülnek meg lelkeket ott a legfőbb törvény-

hozás házában. Es közben jassi-i sáros uccáin égre kiált a mi gyalázottságunk, a mi szégyenünk. Szent Tanunk a sárban. De mi fájdalomunkban felmagasztaltunk.

Uramisten, mikor lesz már ennek a szégyennek vége? Mikor lehetünk majd itt is emberszámba vett emberek.

Oh középkori szellem, mikor változol már meg Romániában?

Wézel Albert központi irodai elnök nyilatkozata lapunk számára az aktuális kérdésekről

Készséggel és örömmel közöljük alant Wézel Albert tordai főrabbinak, a Központi Iroda újonnan választott elnökének interjúnyilatkozatát, amelyben rámutat mindazon problémára, amely az egész erdélyi orth. közvéleményt érdekli és amelyek közmegelegedésre való elintézése elsőrendű érdek, úgy a Központi Iroda további működése, mint a harmónia érdekében, amely feltétlenül szükséges a mai súlyos körülmények között.

A főrabbi ur iránti tiszteletünk nem engedi számunkra, hogy azonnal megjegyzésekkel kísérijük nyilatkozatát, van azonban néhány megjegyzésünk nyilatkozatához, amelyet alkalmunk lesz lapunk legközelebbi számában részletesen taglalni és az ügy érdekében leközölni. (A szerk.)

Alkalmam volt Wézel Albert tordai főrabbi urral, mint az orsz. orth. Központi Iroda elnökével bővebben beszélni.

Kérdéseimre, mik tervei és munkaprogramja, szives volt következőkben válaszolni:

Elsősorban főfeladatának tartja a pártok közötti létrejött békét továbbra is ápolni és azt tartósan megerősíteni. Ezt a célját úgy véli elérhetni, hogy az egyes hitközségekkel és azok vezetőivel állandó nexusban akar állani. Keresni fogja az alkalmat a közvetlen érintkezésre. Ezért tervbe vette — mihelyst az Iroda székhelye megállapítva lesz — az egyes hitközségeket személyesen meglátogatni: s ott úgy az egyes panaszokat, valamint az utolsó évtized alatti sajnálatosan felgyülemlett hitközségi viszálykodásokat egyéniségének latbavetésével, lelkének egész melegével és nagy zsidó szívének igaz szeretetével igyekezni fogja kiegyengetni és elsimitani közmegelegedésre az igazság és béke jegyében a Teremtő segítségével.

Ebből kiindulva ismétellen felkéri összes hittestvéreit, úgy a hitközségeket, mint az egyes hivatásokat, hogy ezen nemes akciójában szívvél-lelékkel sorakozzanak zászlaja — a béke és megértés zászlaja — köré, pártárnyalatra való tekintet nélkül, mivel ő teljes tudatában van annak, hogy az ortho-

doxia tőle mit vár. Várja tőle különösen megtépzott jogainak kivívását. Bár tudja, mily nehézségekkel kell majd megküzdenie. De mindenkinek szeme előtt kell lebegjenek azon súlyos következmények, melyet egy negatív munka eredményezhet s az egész orthodox és Központi Iroda rendszerére, — eselleg évtizedekre — kihatással lehet. Már csak erre való tekintettel is kéri halhatós és egységes támogatásukat.

Mostan a zsidó tanulóknak szombat és ünnepnapokon az írás, rajzolás, írásbeli számolás és kézimunka alóli felmentése tárgyában dolgozik. Határozott szándéka ez ügyben Ófelsége, a királytól audienciát kérni.

Összeköttetésbe lépett a „Schomre-Schabbos“ világszövetséggel a vasárnapi munkaszünetnap ügyében. Adatokat gyűjt e tárgyban, hogy kellően felszerelve az illetékes helyeken a lépéseket megtehesse.

Szóba került a szubvenció ügye is. Erre a következő felvilágosítással szolgált:

Tudvalevő, hogy a minisztérium első ízben 1928. évben utalta ki a 10 millió szubvenciót, mely elég kevés a zsidóság lélekszáma, az ország terheire való hozzájárulása és adózása arányában. Különösen más hitfelekezetekkel szemben.

Az ankéten, melyen arról volt szó, hogy az egyes országgrészek mily arányban részesüljenek a szubvencióból, ő is részt vett.

Még most is hálával emlékszik meg a boldogult dr. Eisler cluj-i neolog főrabbiról, ki nyíltan kijelentette, hogy az erdélyi orthodoxiát joggal illeti nagyobb rész, mivel sokkalta több vallásos irányu inlézményeket tart fenn és nagyobb áldozatokat hoz ezek fenntartására.

Az egyes hitközségek közötti mikénti felosztását ki végezte, nem tudja, de valószínűleg a néhai nagynevű elnök, mások bevonásával.

Hogy nyilvános elszámolást nem adott, úgy gondolja, hogy azt szükségesnek nem találta, mivel a minisztérium a bemutatott táblázat szerint és az egyes hitközségek által aláírt és igazolt nyugták alapján utalta azt ki, tehát feleslegesnek tartotta azt a nyilvánossággal is közölni.

Heti számunk 10 oldal

Tudomása szerint, úgy a nagyváradi, mint a cluji hitközség részére 80—80.000 lelt ajánlott adni, de a minisztériumban erre azt mondták, hogy e két hitközség eleget kapott a templomrombolások idejében kártalanítás címén s nem játszik náluk szerepet néhány ezer lei, mely viszont jól fog a kisebb hitközségeknek. És így kiindulva az első kiutalástól mindaddig e két neves hitközség nem részesült szubvencióban, bár évről évre e két hitközség is szerepelt a kimutatásban, mint olyanok, melyeknek szubvenció jár.

Az 1931. évi kiutalásnál végre a cluji és nagyváradi hitközségeknek is szántak számárányukhoz mértén igen csekély támogatást.

A minisztériumban önkényesen változtattak az egyes hitközségeknek kért összegeken, de az új elnökségnek eltökélt szándéka a felosztást revízió alá venni és igazságosabb kvótát keresztülvinni.

Nincsen jelenleg kéznél a kimutatás, csak emlékezetéből tudja, hogy az orth. irodának kiutalt, de még ki nem fizetett, 2,165 450 lei, 82 anya, vagyis rabbival bíró hitközség és 50 fiókhitközség, a neolog irodának kiutalt 635 800 lei összegből pedig, 20 anya és 12 fiókhitközség részesül támogatásban.

A szubvenció azonban ezideig még csak írásban van kiutalva és várják azoknak kifizetését.

A kultusz törvény végrehajtási utasításban gondoskodás fog történni, hogy a hitközségek autonómiaja és a szervezetek elismertessenek.

Az Iroda székhely megállapítása ezideig még nem történt meg.

Annak elodázását és kitolását és a mai állapotot, hogy ő Tordán és az Iroda Besztercén legyen, Wézel elnök ur roppant károsnak tartja.

A napi postája 20—25 levelet hoz átlag legnagyobb részben beadványokat, panaszokat és kéréseket. Ő — ki maga a lelkiismeretesség, pedáns és pontos válaszoló — mindezekre 67 éves korában, minden személyzet nélkül nehezen válaszolhat.

Mult vasárnap p. o. Bukarestből hazatérve, 10 napnak a postáját találta toronymagasságban összegyűlve. Különösen tessék

elképzelní ezeket minden doszar és előzetes ügyismeret nélkül megválaszolni. Besztercég és vissza utja 2 és fél napjába került.

Rosner titkár pedig a Sibiuba való utazásaikor sem oda, sem visszaváló utaztában még egyszer sem tartotta érdemesnek az utját megszakítani és az ügyek elreferralása és megbeszélése végett, csupán egyszer volt itt Tordán, mikor már az Elnök ur táviratilag fontos ügyben elhívta.

Hogy ezen károsról tiszta képet nyerhessenek, talán elég lesz ez az egy eklatáns példa: Freund alelnök urat várja Tordára a bankettre, hogy innen egyenesen Besztercőre utazzanak. Freund alelnök ur azonban sürgősen Bukarestbe kell utazzon, tehát besztercei utjukat más hét hétfőjére halasszák. Megbeszélük még, hogy Freund ur onnan értesíteni fofja.

Egész héten át hiába várja az értesítést. Viszont a péntek esti imánál egy ur átadja az alelnök ur izenetét, hogy nem utazik Besztercőre, mivel ő valahogy közben — tévedésből — úgy értesült egy illető utján, hogy Wézel elnök ur már a hét folyamán járt Besztercén.

Ugyancsak pénteken érkezik Rosner irtól Besztercőről egy levél, melyben értesíti az elnököt, hogy egy fontosabb levelet ő irt alá, mivel ő úgy gondolja, hogy az elnök Bukarestben van.

No még azt is izente Freund alelnök ur, hogy csütörtökön történetesen fennjárt a kultuszminisztériumban s megbotránkozva, sulyos szemrehányásokkal illették azon eljárás felett, hogy az Iroda a kultuszminisztériumot, mint felettesét, 16 nappal az Elnökség válaszáta után még mindig nem tartotta érdemesnek hivatalos uton értesíteni...

Pedig Wézel elnök ur Rosner titkárhoz vasárnap, február 28-án intézett első levelében kifejezetten felhívta figyelmét arra az eminens kötelességére, hogy az összes illetékes fórumokat a választás eredményéről nyomban értesítse.

Különben rövid időn belül alkalma lesz Elnök urnak a nyilvánosság előtt minden kérdéstről bőven nyilatkozni.

Turda, 1932 március 27.

Ben Ábrahám.

ilyen jó boltot nem hagyhat el. Ezért irhat a sajtó és ordíthat a kereskedők összesége, hogy miért kerül 1.85 be, a legtöbbsé Erdélybe a villanyáram. Ezért kell mennél több hasznot az üzemeknél kimutatni, hogy annál több tantiém kiosztásra legyen jogcim. Hiszen ott ül a közönség, meg a kereskedők megbízottja dr Fried ur a városházán ennek fedezésére, ki egyidejűleg el akar adni bizonyára provizóval spékelt áron néhány száz vaggon szenet is. Ezért hagyta a kaszába a villamosmű tantiémmot. Ahoz nem volt szíve, hogy végleg otthagya. Csak borítékba tette. És eltétele. Hogy azután egy őrizetlen pillanatban felvehesse. Mert ő nem enged el egy megveszekedett banit sem, ahol lehet háppolni. Dr Fried a Magyar Párt disztagja. És a többi!!!

Van bizonyos morális kötelesség is. Morális kötelesség a város kisebbségi közönségével szemben, legyen az keresztény vagy zsidó, hogy nem lehet szószólója és puritán bajnoka az a tanácsos, aki azért van ott, hogy taxákat és minden közönségnyomorító intézkedést kiparírozzon a város közönségének javára. De hogy tudja magát exponálni dr Fried János, amikor oly kitünő jövedelmi forrást jelent a város. Igaz, hogy semmit sem csinálnak ingyen. De még egyetlen textilkereskedő sem írta ki üzletére, hogy azért árul meleg holmit, hogy ne fázzanak az emberek. Vagy a bőrös azt írná, hogy azért dolgozik reggeltől estig, hogy legyen cipője a népnek. Meg a pék azért, hogy kenyeret egyenek. Mindenkiről mindenki tudja, hogy kenyérkeresetért dolgozik. Haszonért, pénzért. Csak egyetlen ember dr Fried János Nagyvárad 100.000 lakója közül, akinek még soha más lépése nem volt, csak mindég a közért. Csak azért jön meg, hogy a kereskedők meg a magyarok, meg a zsidók, meg a szegények, meg a kicsik, meg a nagyok... és a többi... Hát ezt nem bírja már ki a város közönsége. Hogy a puritánizmus és önzellenség mezébe öltözve, valaki száz címen és módon egy milliót keressen évente. *Nem a zsidóságé dr Fried. Sohasem volt és nem hagyja, hogy most a Magyar Párt a nyakába varrja. Nem kell nekünk dr Fried. Tartsa meg magának a Magyar Párt. Ha akarja. Tartsa meg a Csarnok. Ha akarja. Ő még soha zsidó ügyért nem exponálta magát.* A Comisia Interimare tanjainak is felhívjuk erre a körülményre a figyelmét. Dr Friedet, mint magyarpárti korifeust kezeljék. A zsidóság nem fogadja el emberének. Sem a multban, sem most, sem a jövőben. Azt hisszük rövidesen sor kerül arra, hogy a várad kereskedők is nyilatkozni fognak, hogy ők sem ismerik már el főszószólójuknak. Igaz, hogy most még terror alatt tartja az egész csarnoki vezetőséget, igaz, hogy állandóan egyebet sem csinál, mint kijátsza az „öregeket” a „fiatalok” ellen, igaz, hogy félnek tőle, mert „veszedelmes ember” de eljön rövidesen az idő, amikor fellázadnak majd ellene, ahogy minden deszpot ellen fellázad egyszer a kihasználó nép. Pláne a kihasználó „kereskedő nép”.

Erdély zsidó közönségét egy szempontból érdeklí a kérdés. S ezért is foglalkozunk lapunk hasábjain állandóan ezzel. Mert bizonyára más városokban is vannak hasonló önzellen, zsidó mivoltuk dacára mások vállain emelkedő potentátok, akik azután a hatalom dicső és „aranyozott” árnyékában oly jól érzik magukat, hogy el is feledik a végén, hogy miért is kerültek oda, ahol szószólói kellene legyenek minden nemes ügynek. *A zsidóságnak vigyázni kell százszorosan az ilyen akarnokokra. Mert örök tragédiánk, hogy amíg kell, addig felhasználják úgy ahogy akarják, de ha valami „büzlík Dániában” mint most ebben az esetben dr Friednél, akkor a „zsidóságra” akarják tolni, nekünk akarják ajándékozni. Nem kell. Nem kell dr Fried a zsidóságnak sem most, sem a multban. Tartsák meg maguknak akik akarják. Erre a körülményre felhívjuk figyelmét Ghica prefektus urnak, aki eddig azt hitte hogy a zsidók akarják. Dehogy akarják. A világért sem. Nekünk nem kell!* (R. I.)

Bennünket, zsidókat nem képvisel dr Fried János. Nem is képviselt soha!

Azok, akik nem szeretnek semmit, ami nyugodt emésztésüket zavarja, talán úgy hiszik, hogy dr Fried Jánosról mindent meg irtunk már, amit kellett. Akik talán oppor-tunizmusból úgy hiszik, hogy személyi harcot üzünk és talán már ebből is elég lenne.

Ezeknek és mindeneknek, akiket illet, azt izenjük, hogy bennünket az elvek harca fűt és soha egy pillanatig nem vezeti tolunkat semmiféle személyes animozitás. De ki kell jöjjünk a színnel még akkor is, ha ez egyuttal azt jelenti, hogy bizonyos emberekkel szemben is egy ilyenforma ügynek felszinen tartása.

Politikai része az ügynek az, hogy a Magyar Párt, amely mint a kereskedők és magyar-zsidók exponensét küldötte dr Friedet a városhoz, most hogy ez a tantiém ügy oly kellemetlen fordulatot vett, erővel nekünk akarja adni dr Friedet. A Magyar Párt úgy szeretné most beállítani az ügyet, mintha a zsidóságnak valami köze is volna dr Friedhez. Hát ezért kell nekünk harcolni és felvilágosítani a közvéleményt. Mert amíg dr Fried valami olyanért harcolt, amit a Magyar Párt a maga javára könyvelhetett el, addig magyar volt. De most, hogy nem valami nagy dicsőséget hoz a magyar-párti urakra (s mi is koncedáljuk, hogy nem hoz dicsőséget), erővel a zsidóság exponensének állítja be. Ez ellen a várad zsidóság tiltakozik. Nekünk semmi közünk dr Fried János magyarpárti tanácsos urhoz. A várad zsidó Párt nem ismerte el egy pillanatig sem a Doktor ur kompetenciáját, mint zsidó embernek, mint zsidó ügyek városházi kép-

viselőjének. Dr Friedet mi egy percig sem tartottuk a magunk emberének. S egyetlen zsidó ember sem vallotta ezt egy percig sem. De most meg egyenesen tiltakozunk, hogy ő volna a zsidóság városházi embere. A világért sem! Mi zsidók meg szoktuk azt, hogy nekünk a közügyek terén *tabu* minden egyes bani. Amit szabad Jupiternek, azt nem szabad egy kisebbségi tanácsosnak. Annak tisztakezűnek kell lenni. S mit hallottunk mi legutóbbi cikkünk óta.

Amint a város volt nemzeti párti polgármestereiről beszereztük információinkat, nem néhány ezer lejecskékről van itt szó, hanem sulyos százazreket velt fel annak idején is dr Fried János örökös tanácsos ur. És amint a város mostani comisia interimare vezetőitől tudjuk, dr Fried János ur a jelenléti díjakon kívül sulyos tizezereket szedett föl átvételi approbálások címén. Ebben természetesen nincsen benne a köztisztasági, vízvezetési és villamosmű üzemeitől felvett tantiémek, amelyek közül a villamosmű tantiémjét letétbe helyezte felvétel után, de okos üzletpolitikai megfontolásból. Mert itt egy nagyobb üzletről van szó. Amint az Erdélyi Lapok, a magyar kereszténység sajtója írta legutóbbi ezzel foglalkozó cikkében Fried ur még ügynökösödésre is ráér. De nem ócska holmikát árul, vagy norimbergi disztmúárut. Oh nem. Konkurenciát nem csinál ő a Csarnok tagjainak. Csak egy kis szénügynökséget vállalt. Hogy egy olyan kis tíz-tizenöt milliós üzletecskét kössön a villamosművel. Így is van ez rendjén. A város közönségének megmentője egy

A német elnökválasztás és a zsidóság

Alig pár nap választ el bennünket ismét a németországi elnökválasztás döntő csatájától. Ujra mérkőzésre készülnek fel a pártok. A közvélemény még mindig az elmúlt választás hatása alatt áll és ebben a várakozó és forrongó atmoszférában fog elhangzani a döntő szó, amely megpecsételi Németország sorsát a közeli jövőre.

Kétségtelen, hogy a pótválasztás alkalomával Hindenburg megkapja azt a többséget, amely a megválasztásához szükséges. Kétségtelen, hogy az összes jelöltekkel szemben Hindenburg lesz a győztes, hogy Hindenburg marad a német birodalom elnöke.

És ha ez a jelenség így önmagában biztatólag és megnyugtatólag is hat, le kell szögeznünk olyan valóságokat, amelyek a zsidóság szempontjából föltétlenül meg gondolásokra intenek.

Németországban az utóbbi évek során a pártok növekedése és hanyatlása körül élénk és színes jelenségek játszódtak le. Hitler, az örült mázolósegéd, aki csak szerényen kezdte és néhány zsidóveréssel is megelégedett pályafutása elején, az 1930-as képviselőválasztások idején már döbbentően nagy erőről tett tanuságot. Ugy nőtte ki magát, mint a földben a gaz és 6 és fél millió szavazatot könyvelt el ezen a választáson. Azóta alig másfél esztendő mulott el és Hitler ugyszólván megkétszerezte a szavazatainak számát.

Es kevésbé vigasztaló számunkra az is, hogy Hindenburg, aki a békét és konszolidációt képviseli ebben a pártküzdelemben, hogy Hindenburg tartja kezében továbbra is a vezetés gyepölőjét. Mert Hitler a maga 11 millió szavazóival olyan pusztító, gyilkos fekélyt jelent Németország testén, amellyel számolni kell akkor is, ha nem

akarunk. Amellyel számolni kell, mint halálos kórral; és ez a számolás nem jelenthet kevesebbet, minthogy meg kell találni a gyógyító terápiát.

Csak meg kell néznünk a németországi zsidóság világnézeti elhelyezkedését, csak látnunk kell azokat a bomlasztó csirákat, amelyet a növekvő asszimiláció hintett el a német zsidóság között, hogy kitisztuljon bennünk a mai állapotokkal szemben egy erőteljes tagadás. A német zsidóságnak fel kell adni az eddigi párt és világnézeti állásfoglalását és vissza kell térnie zsidó-önmagához, ha a siker valamelyes reményével akarja felvenni a harcot az antiszemita mozgalmakkal szemben. Mert az antiszemitizmus egységes, az antiszemitizmus szilárd. A német zsidóság azonban zilált. Részekre tagolt. Itt is egy csoport, a mérsékelt irányzatnál egy másik és a szélsőséges áramlatok mellett is jelentős zsidó tömegek állanak. Nem mutalkoznak meg sehol az egységes állásfoglalások. A közös érdekek egységes felfogása hiányzik.

Az elmúlt német elnökválasztásnak tehát egy szomorú tanulsága is van, tul azon, hogy Hitler 11 millió szavazatot kapott. Mert a német elnökválasztások nem csak az antiszemitaáramlatok magas előretéréséről tettek tanuságot, hanem a zsidó egység gyengeségéről is. És ezt a tanulságot nem szabad elereszteni. Ezt meg kell fogni és korrigálni.

Az ellenség erős, szervezett és friss.

A zsidóságnak is el kell sajátítani az ellenség erényeit. Legyen erős, szervezett és friss és legfőképpen legyen egységes, mert csak ebben az esetben alakulhat át gazdaságpolitikai struktúrája és csak ebben az esetben tűnhet el fölöle az a lidércnyomás, amelyet ma másképpen — hitlerizmusnak neveznek.

Óriási árleszállítás mellett tavaszi ruhák, kabátok tisztítása és festése megkezdődött

VÉGH-nél

BÉMER-TÉR 2.

Telefon 2-17.

LILIAM-U. 5.

A VARÁZSLÓ

Mikor Bál-Sém fiatal legénysorba serdült, egyetlen öröme az volt, ha a kis gyermekeket a chéderbe vezethette. Élére állott a vidám kis csapatnak, hangos énekszoba kezdett és csengő, erőteljes hangjába vidáman vágott belé a jókedvű gyermekereg és énekük olyan tisztán, kedvesen, elragadó szépen csattogott az ég felé, hogy az egész világmindenség örvendezett bele.

És odafönn, az égben, az angyalok is mind örvendeztek és dicsőítő zsolozsmáik mindannyiszor zugva, harsogva keresték az Ur trónját, valahányszor Izrael a sok kis gyereket énekszóval vezette végig az utcán, vagy ha fölkereste velük a zöld ligeteket, az erdők mélyét, a magas bérceket, ahol kipirult a boldog örömtől a sok sápadt gyermek arca. De a Gonosz és a sok rossz ártó szellem mind kesergett, oda volt dühében, mert akadt egy ember, aki szembezállt velük és nem engedte, hogy az ég felé törő vidámság belefúljon a szomorúság tengerébe.

A Gonosznak nem volt nyugta, le akarta győzni ellenfelét és azon mesterkedett, hogy Bál-Sémet lába alá tiporja. Elment abba a városba, ahol Izrael a gyermekeket az iskolába vezette, fölvette egy varázsló képét és úgy leselkedett áldozatára. Izrael megint összeszedte a maga kis hadseregét, a gyermekek ujjongó énekszóval vonultak utána, úgy, hogy édes han-

gocskájuk a legszebb dicsérete volt az Ur szeretének és jóságának. Ekkor a varázsló hirtelen farkassá változott át és fogát csatogatva tört rá a gyermekeregre. A kicsiké riadtan futottak szét, sokan betegek lettek ijedlükben, a kétségbeesett szülők pedig elhatározták, hogy többé nem bízzák gyermekeiket Izraelre.

Elnémult a kedves énekszó, csönd szállott a szűk utcákra, szomorúság, gyász töltötte be a világot, de Bál-Sém nem csüggedt. Eszébe jutott apja utolsó mondása: Ne felejtse el, hogy Isten veled van. Ne félj a Gonosztól!

És Bál-Sém bizott Istenben. Megint házról-házra járt, könyörgött a szülőknek, bízzák rá gyermekeiket s azt mondta nekik, ha az ártalmas fenevad rájuk törne, ő majd szembeszáll vele és agyonüli. Az emberek még jól emlékeztek Bál-Sém istenfélő, jámbor, csodatevő atyjára, eszükbe jutott, milyen vidám jókedv verte fel az utcákat, ha Izrael a kicsikéket vezette s ezért odaadták neki gyermekeiket. Izrael szívébe megint visszatért az öröm, a jókedv, a gyermekek édes nótázása, megint élettel töltött el mindent, ujjongott az egész természet, de a Gonosz megint lesben állt. Csakhogy mielőtt a gyermekek észrevették volna, megpillantotta Bál-Sém. Botjával a fenevad fejére huzott, úgy hogy a bestia felfordult. A gyerekek diadalmas, örvendő énekszóval vonultak tovább a chéder felé. A varázslót holtan találták az utca közepén.

Keresse fel!!

még április 15-ike előtt, mert nem reklám, hanem valóság a

DEUTCSH

POSTÓÁRUHÁZ

által rendezett t a v a s z i nagy
szövet-vásár,

ahol a vásárlóközönség által már jól ismert, csakis elsőrangu, jóminőségű szöveteket meglepő olcsó árban hoz forgalomba.

Legnagyobb választék!!

Férfi-divat öltönyszövetek minden színben, átmeneti-, felöltő- és kabátkelmékben, csikos és sport nadrágszövetekben, női kabát és kosztüm-anyagokban, billiárd- és más posztóárúkban, reverenda- és egyenruha-anyagokban, fekete és kék árak garantált szintartók.

Világhírű angol-szövetgyárak készítményei, valamint

Scherg Vilmos és Társai R-t.

brassói posztó- és divatáru gyárak összes gyártmányai

Legolcsóbb árban.

Legnagyobb választékban.

Legmegbízhatóbb kiszolgálás.

Mindenki által ismert megbízható

DEUTSCH

posztóáruház

Str. A. Iancu (Kossuth-u.) 1.
Sas-palota.

Cégünk címére ügyeini!

Menorák

Gyertyatartók,

Ezüst serlegek,

Ezüst evőeszközök,

Templomi kegyszerek,

bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„Tacamul“

ezüstáru gyárban

CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

Harang
védjegy!

Berendezés eladó

MEGSZÜNIKa 40 év óta fennálló Nagyvárad legnagyobb jóhírnevű kész férfi-
és fiuruhaüzlete, a Schönberg Ármin volt**NEUMANN M.**

cég. Bémer tér

A raktáron lévő ruhákat **minden elfogadható árban elárusítjuk.**

Helyiség kiadó

HETI GLOSSZÁK**„Tüzes bélyegzőt sütünk minden német asszonynak a homlokára, aki csak egyszer is zsidó férfivel mer viszonyt folytatni...”**

mondá Hitler és a hóhérlégények már tüzesítik a kerek vasdarabot a megbélyegzés céljaira. Hitler ugyanis nemcsak politikai kérdésekkel tölti idejét, hanem jelentős részét alkotja programjának a nőkérdés is. A nőkérdés viszont fajelméletének szerves része és ezeknek előrebocsajtása után vehetünk néhány csodálkozó pillantást arra az elméletre, amelyből a fenti „biblikus” idézet származik.

A nő e hitler-teória szerint egy olyan objektum, tárgy, eszköz, amely csak arra szolgál, hogy fajnemes hitler-magzatokkal lássa el a Németbirodalmat. Eddig van. A nő hivatása ennél a pontnál befejeződött. Értékelése megszűnt.

És, ha mégis... és ha a nő mégis tulmerészkedik azon a vonalon, amelyet Hitler Adolf huzott meg számára, akkor tüzesbélyegzőt a homlokára! Így szól Hitler és ha a harsány kiáltás után az ember önkéntelenül is a naplára tekint, semmi sem akadályozhatja meg, hogy ereiben elhűljön a vér. Mert a naplár, még ha annyiszor is megdörzsöljük szemünket, 1932-öt mutat.

Igaz, Hitler előszeretettel alkalmaz és hirdet közép- és ó-kori elveket. Tudjuk, hogy még a művészetben is visszatért a freskó-festészet, propagálására. A zsidó templomok falaira olyan horogkereszteket pingált, hogy Michelangélot is elfogná az irigység. Azonban ez csak kisebbik része az újraélesztett és korszerű jelleggel ellátott antik nézetek alkalmazásának. Mert lám találkoznunk a tüzes vassal való megbélyegzéssel is.

Ennek az egész barbár örültségnek, csak az ad valamennyire más színt, hogy nem fog rá sor kerülni. Mert az emberanyag az nem középkori. Az emberanyag új. 1932-ös. És a tüzesre izzított vasat az könnyen megfordíthatja és maga süti rá a hóhérok homlokára...

Scherg Vilmos és Társai R-T.brassói posztó- és divatárugyarak
összes gyártmányai
legolcsóbb árban**Deutsch Posztóáruház**raktárában, Str. A. Iancu (Kossuth-u.) 1.
Sas-palota, szereshető be.**A zsidó fiu esete — a magyar egyetemi tanáccsal**

A magyar numerusz-klauzusz ismét hallat magáról. Diszes a keret és igazán figyelemre méltó a történet. Egy zsidó diákról van szó, aki kikeresztelkedett, anélkül, hogy tudomása lett volna róla és a magyar egyetemi tanácsról, amely rájött a csalásra és úgy vágta ki a kikeresztelkedett zsidó egyetemi polgárt, hogy csak úgy nyekkent.

Ime a történet. Él Budapest városában egy Dávid nevű gyárigazgató, akinek viszont az Andor nevű fia Bécsben él, mert a magyar egyetem és kultuszminisztérium bölcs tanácsa így döntött sorsa fölött. Történt pedig, hogy a honvágy elfogta őt és a gyárigazgató is jobban szerette volna, ha a fia a magyar tudomány tanításait szívja magába. Mindehhez még az is hozzájött, hogy a gyárigazgatónak volt egy „befolyásos” ismerőse az egyetemi bíróban, névszerint: Karsay István, aki felajánlotta szolgálatait. Szükséges lett volna azonban, hogy a fiu kikeresztelkedjék, mert ebben az esetben egészen más elbírálás alá esnék az egyetemi beiratkozás.

A gyárigazgató fia, azonban, — aki nem részesült valami erős vallási nevelésben — a kikeresztelkedéssel szemben vártan gerinces magatartást tanúsított. Hallani sem akart a tervről és kategórikusan visszautasította az ajánlatot. Mit tesz azonban az apa és Karsay egyetemi protektor? Leszerződötték Csipler Sándor géplakatos munkanélküli segédet és alá Dávid Andor elviszik egy újpesti református lelkészhez a keresztvíz felvétele céljából. Csipler Sándor így kétszer is állott a keresztvíz alatt, de Dávid Andor kapta ezuttal a keresztlevelet.

A gordiusi csomó ezzel megoldást is nyert. Andor rendesen eljár az iskolába és normális kerékvágásban telik el egy teljes esztendő. A fiu természetesen mitsem tud a cselről, amely hozzásegítette a magyar egyetemi polgárság tagságához. Csodálkozik egy darabig, aztán ezzel a csodálkozásával elzárkózik önmagában.

... És ebben a csodálkozó hangulatban következik el a második év. Andor ismét beiratkozik és a nacionáléja bementésénél természetes egyszerűséggel jelenti ki, hogy: vallásom izraelita.

— Mi-cso-da? csodálkozik most már Andor helyett az egyetemi tanács, — mi-cso-da, te izraelita, akarjuk mondani zsidó vagy? Zs-id-ó? Akkor mars ki! De azonnal! Te csaló zsidó. Hiszen itt a rubrikában református van bejegyezve!

Mondtak még sok minden másit, de mindent összevéve a lényeg mégis csak azon fekt, hogy mars ki!

... És Andor elment.

Eddig szól a történet. Igazán nem mindennapi. Sok megjegyzés nem kell hozzá, sem ami az egyetemi tanács felháborodását, sem pedig ahoz, ami azt a magyar-zsidó hiábavaló asszimilációs kapaszkodást illeti.

Cuzát üldözi a sors

Hát hogyné kérem, amikor minap is majdnem egy autó kerekei alá került ősz megkopaszodott sörénye. Majdnem... de aztán egy erős kéz megmarkolta a kabátja gallérjánál és visszarántotta az életbe. Visszarántotta, — és ebben van Cuzának a tragédiája. Hogy miért? Azért kedves olvasó, mert ha Ön még nem sejtli, eláruljuk, hogy az az „erős kéz” egy izraelita, izé... egy zsidó keze volt.

És Cuzát nemcsak ezért üldözi a sors. Cuzának egész életén keresztül pech-szerűsége volt. Akárhányszor megtörtént, hogy amikor bajba jutott, mindig csak zsidók segítettek rajta. Az egész családja kipusztult volna már rég, ha nem lettek volna a közelében a zsidó orvosok. Egyszer a leánya, másszor a sógora és most ő rá is sor került.

Mert egye fene azt az autó elgázolást. Mással is megtörtént már. De, hogy éppen egy zsidó menti meg és éppen Cuzát... Ebben már több mint sorsüldözöttség van. Ez már egyenesen tragédia. Mert egy ilyen sikeres életmentés után, amikor az áldozat még nem is akar meghalni, illik egy kicsikét hállásnak lenni... És ez kellemetlen. Valljuk be őszintén, hogy Cuzának élete alkonyán ilyen apró hállalkodásokat tenni egy zsidónak kellemetlen.

A zsidók, akik eddig, az apostol szavai szerint, nem engedték élni őt és testvéreit, most nem engedték meghalni sem. Igaz ugyan, hogy rossz nyelvek azt beszélik, hogy amidőn Cuza felajánlotta szolgálatait megmentőjének és felszólította, hogy kívánjon tőle bármit, szívesen megteszi, mert ő Cuza, a nemzet vezére... akkor a megmentője egy kicsit meghökkenve csak annyit kért, hogy nehogy elárulja őt...

Egy azonban bizonyos. Cuzának kezd igaza lenni. Ha ez a H. Izrael, aki Cuzával együtt a pénzügyminisztériumból jött ki, oda nem toladodik, megmentette volna Cuzát ettől a kellemetlen helyzettől. Akkor már Cuza jámboran és csendben, mindenel megbékélve aludná a gazok álmát. És H. Izrael bennünket is megmentett volna attól a kellemetlen feladattól, hogy Cuzának balszerencséről írjuk e szomorú glosszát. Balszerencsének nevezvén, hogy zsidó által nyert életet, hogy zsidónak köszönheti elagott ősz fejét. No Cuza ur ezért nem volt érdemes ilyen hosszú öregséget megérni...

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkekmosó- és pipere-árúk, kefe- és vegyiárúk
legolcsóbb beszerzési forrása!Pontos figyelmes ki-
szolgálás! - Szombat
és ünnepnapon zárva!**Fülöp Ede**
ORADEA, Zöldfa ucca 14.**25 Lei** férfi, vagy nőiruha szakszerű vasalása
Biró szabóságában Str. Miron Pompiliu (Alapi-u.) 2.

Egy templomi röpcédula-háboru tanulságai

Egy zsidó lapnak hivatása minden zsidó eseményről megemlékezni és nem mindig a zsidó erényeket feldicsérni, hanem ha vannak zsidó hibák és kinövések, azokról is kell írni okulásul és tanulságul, nehogy az ilyen hibák és erényszámba nem menő kinövések elharapódzanak a zsidóság körében.

Elmondjuk a krónikás objektív hangján, mi történt. Az egyik váradi imaházban egy szombati istentisztelet alkalmából kis röpcédulákat osztogattak. A röpcédula „majdoeh” címmel kezdődött és „is al-moni” névaláírással végződött. Tartalma pedig: egy ismert váradi nagykereskedőről, aki vallásos életet él, azt mondja, hogy dacára a többszöri hívásnak, még sem tett eleget egy „Hazmone”-nak, tehát nem akart elmenni egy din-tórához, amelyhez a konkurrens Lefkovits Lipót hívta.

Nekünk nem hivatásunk, hogy ifelőséket tartsunk az ügy lényege felett. Mi nem kutatjuk, hogy kinek lehet igaza, de úgy érezzük, hogy itt a hétköznapok üzleti lármáját akarják vallási diszónációval keverni, amely feltétlenül elítélendő és kárhözváltandó. Mert a zsidó vallási élet csak arra való, hogy éljenek vele, de semmiesetre sem arra, hogy visszaéljenek. A névtelenül kibocsátott röpcédula utszéli tónusát, valamint rágalmazó hangját a legmesszebbmenően elítéljük, mivel kétségtelenül megállapítható abból az alacsony egyéni érdekeket szolgáló, személyeskedési tendencia. A meghurcolt nagykereskedő nem érdemli meg senkitől, hogy nevét meghurcolják, mert úgy a magánéletben, mint a zsidó közéletben tisztességes, korrekt embernek ismerik és minden zsidó intézmény támogatásánál ott látjuk.

Nem szép és mondhatni unesztétikus az ilyen üzleti természetű harcok héberbetűs röpiratokban való kitombolása, amely nem válik előnyére, még kevésbé dicsőségére azoknak sem, akik csinálják és végeredményben az egész zsidó közéletre árthatalmasak.

Nem tagadtuk sohasem, hogy léteznek zsidó hibák. Ez is közé tartozik. És meg kell emlékezzünk róla az ostromozás szavával, mert okulni is kell belőle. Okulni és konzekvenciát levonni mindazoknak, akik ilyen ténnyel akarják vinni differenciáikat, mely a magánéletben előfordulhat, de ki-méltesség meg tőle az imaház.

Ennyi a hozzászólásunk az üggyhez és reméljük, mindenki megérti belőle azt, ami rávonatkozik. Annyi már eddig is kétségtelenül kiderült, hogy a megtámadott nem érdemelte meg azt, amivel vádolják, mert a neki imputált cselekményt, vagyis az, hogy nem akart elmenni egy din-tórához, nem felel meg a valóságnak.

A rabbinátustól beszerezett információk szerint a röpcédulában foglalt rágalmak valótlank, sőt a legmesszebbmenően elítél-lik ily zsidótilan eszközökkel való haremordort. Az ügy érdemi részéhez tartozik még, hogy a névtelenül, kvalifikálhatatlan modoru, aljas rágalmakat terjesztők ellen a bűnügyi vizsgálat megindult.

Primăria Municipiului Oradea. Serviciul Sanitar.
Nr. 7371/1932.

Publicațiune

In conformitate cu dispozițiunile Legii Sanitare și de Ocrotire, domniile medici practicanți de pe teritoriul Municipiului Oradea sunt rugați ca să anunțe nominal Serviciului Sanitar al orașului (Str. Tache Ionescu Nr. 2) toate cazurile de gripă constatate.

Orice abateri se vor urmări și sancționa conform dispozițiilor legale.

Oradea, la 9 Martie 1932.

Președintele Comisiei Interimare:

Dr. Cornel Petric.

Șeful Serv. Sanitar:

Indescifrabil.

A város tele van feltűnő táblákkal, melyek

„végeladás”

„kiárusítás”, stb. hangzatos jelzőkkel csábítják vételre a közönséget.

Mi nem rendezünk semmiféle

„kiárusítás”

jellegű eladást, hanem divatnagyrúháznunk teljes áru-raktárának eddig is mesébe illő bámulatos olcsó árait,

költözés miatt

még alacsonyabbra szállítottuk le, mert be akarjuk bizonyítani, hogy mi árusítunk

legolcsóbb árakban

Tegyen egyetlen kísérletet, meglátja, hogy legolcsóbban nálunk lehet vásárolni!

Kovács Testvérek

divatnagyrúház

Sas-passage

MOZI

Teatrul HEYMAN szinkör

Péntek: „Danton”, a polgári társadalom megszületésének grandiózus filmje. Milliók kenyerért és jogért folytatott küzdelme. Az arisztokrácia bukása. Fritz Kortnernek, a legnagyobb német drámai színésznek mesteri alakításában 25.000 szereplővel. Partnerei Lucie Mannheim és Gudgens. Kedvezményes jegyek érvényesek — Szombat, vasárnap, hétfő, kedd: „Az őszi manőver”, a legvidámabb katonai vígjáték. Főszereplők: Fritz Kampers, Paul Hörbiger, Albert Paulig és Lucie Englisch. Kétórás vidámság és harsogó kacagás.

Városi Színház Mozgó

Pénteken 3 és 5 órakor: „Bobby ne hazudj!” Német filmpereit. Előjáték, hangos híradó és táncrevü — Szombatól kezdve 3, 5, 7 és 9 órakor: „Dirigible”. Legnagyobb repülő filmszenzáció. Jack Holt, Ralph Graves és Fay Wray főszereplőkkel. A rádió bemondók előjátékával.

Cinematograful FILMPALACE

Péntek: „Patt és Patachon futballisták.” — Jön: „Urilány, vagy kokott?” (Tánc az örvény felett). Metro Goldwyn hangos sláger! Főszerepben Joan Crawford.

Primăria Municipiului Oradea, Serviciul Economic.
No. 9152/1942.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor Interesați, că Primăria Municipiului Oradea are nevoie pentru oamenii de serviciu de 3 bucăți mantale de iarnă, 7 costume haine de iarnă, 88 bucăți chiupuri, 38 perechi mânusi și 7 perechi cizme.

Doritorii de a confecționa și furniza aceste materiale vor prezenta oferte închise și sigilate la serviciul economic al Primăriei etaj I camera No. 29 până la data de 11 Aprilie 1932 orele 11 a. m. pe lângă depunerea unui vadu de 5% din prețul oferit.

Informațiuni precum și condițiunile de furnizare se pot cunoaște la serviciul economic al Primăriei între orele de birou.

Oradea, la 29 Martie 1932.

Primăria Municipiului Oradea

Csődtömeg eladás

A „COSTUM” férfi és gyermek ruhagyár csődtömegéhez leltározott kész férfi és gyermek ruhák, tavaszi kabátok, ruha- és kabát-szövetek, laboratóriumi és munkakabátok, tiroli kabátok és nadrágok

mélyen leszállított
árakon adatk el
a tömeggondnok által

Árusítás folyó év március 14-én kezdődik Bul. Regele Ferdinand 13. szám alatt (Veiszlovits-palota).

Megérkeztek

a legújabb modellű
női kalapok a

REGIN

KALAPSZALONBA,

Bazár-épület (Japport cukrászda mellett.)

Olcsón és jól vásárolhat!!!

harisnyát, keztyűt, férfi-
inget, nyakkendőt, bábé-
cikkeket és rövidárkat

Szenszki Miklós-nál
Saspassage (ORADEA)

Oroszországi hírek

Megkezdődött a peszach-ellenes kampány Oroszországban

Moszkva. Az oroszországi atheisták zsidó szövetsége március 15-től kezdődőleg április hó végéig peszach-ellenes kampányt proklamált az idén is. A szövetség felhívásban fordul az oroszországi zsidó kommunistákhoz, hogy minél intenzívebben járuljanak hozzá a vallásellenes akció előmozdításához és hassanak oda, hogy a zsidó választások távol maradjanak a templomoktól. Kiemeli még a felhívás a „macesz“ elleni harcot is, mint fontos és kiemelkedő részét a peszach-ellenes kampánynak. Az atheista brigádok az ünnepi programjuk kapcsán tervbe vették 1000 új I-tentagadó tagnak megszervezését. A moszkvai központ részletes tervet dolgozott ki, hogy a vidéket és a kolóniákat is behálózza az atheista agitációval és 10-es csoportokat alkotott, amelyekbe zsidó munkások, diákok és ifjúságok vesznek részt és ezek a szovjet kölcségén utaznak ki, hogy mindenüvé eljuttassák vallásellenes propagandájukat. A jidisch-kommunista napilap az „Emesz“ megállapítja, hogy a vallásellenes kampány intenzitása az utóbbi időben csökkent, de nincs is már olyan szükség rá, mivel a zsinagógák nagy része már így is munkásklubokká alakult át.

A krimi elhibázott zsidó telepítéseken tanul a szovjet

Több ízben írtunk már az oroszországi zsidó kolonizációk sikereiről és sikertelenségéről. A krimi és biró-bidscháni zsidó telepítések sorsa azóta is állandó napirenden van és a moszkvai zsidó sajtó is nap, mint nap felszinen tartja és foglalkozik vele. Az „Emesz“ megállapítja, hogy a krimi kitelepítés elhibázott lépése volt a mezőgazda-

sági politikának. Nagy tőkebefektetések váltak semmivé és nagyszámu zsidó mezőgazdasági munkások vesztették el a kedvüket a rossz talajviszonyokra való tekintettel. Az Emesz felsorolja még azokat a hibákat is, amelyeket a szovjet az organizáció terén elkövetett. Példának állítja fel ezzel szemben a biró-bidschani mezőgazdasági fejlődés sikereit, amely egészen más uton haladt, de kellő eredménnyel is. Általában a zsidó mezőgazdasági kitelepítés kérdése még mindig sok gondot okoz a szovjetkormányoknak.

500 Tóra tekercs az utcán. Kiew utolsó zsinagógáját is kisajátította a szovjet

Amint a „Jewish Cronicle“ jelenti, az elmúlt hetekben a szovjet kormány Kiew immár utolsó zsidó templomát is kisajátította. Mint ismeretes Kiewben 43 templom volt a cári időkben és 14 év alatt minden évben több és több templomot zárt be az orosz közoktatásügyi népbiztosság. 500 tóratekercs gyűlt végül is össze ebben a zsinagógában, amelyre most a legkétségesebb sors vár. A templom bezárására ugyanis úgy került sor, hogy a magas adóterheket nem tudta tovább a hitközség fizetni. A kiewi zsidóság úgy szeretné meg-

menteni a Tóra tekerceket a pusztulástól, hogy egy külföldi nagy hitközség vállalkozzon arra, hogy azokat a saját költségén kiszállítsa. Ebben az esetben a szovjet nem görditene akadályokat az elszállítás elé. Ellen esetben megtörténhetik, hogy az összes Tóra tekerceket megsemmisítik.

A zsidó nyomor krónikája

Könnö. Litvániában a sajtó híradása szerint, nap, mint nap mélyül a gazdasági válság és emelkedik a nyomor. Különösen a zsidó kispolgárság került súlyos helyzetbe, úgy, hogy volt kisiparosok és kereskedők éheznek a szó igaz és teljes értelmében. Előkelő zsidó vezetőférfiak kapcsolódtak most bele a litvániai zsidó mentőakcióba és felhívásokban szólítják fel a tehetősebb zsidó közvélemény figyelmét a növekvő nyomorra és szervezik meg a segélybizottságot.

Konstantinápoly. Az elmúlt év folyamán a török zsidóság helyzete különös erővel rosszabbodott. Legszemléltetőbb képet nyújt erről az a statisztika, amelyet az American Joint törökországi-képviselőtársaság közgyűlése elé terjesztett az igazgatóság. Eszerint az elmúlt évben a kihelyezési kölcsöntőkék összege megduplázódott, azonban a visszafizetések feltűnően visszaestek. Az 1931-es év teljes nyeresége a mérleg kimutatása szerint nem haladja túl a 333 török lírát, míg 1930-ban a tiszta jövedelem 4496 török líra volt.

Newyork. 8 jeschivát szüntették be a newyorki hitközség március 7-én anyagi eszközök hiánya miatt. A tanító rabbiknak már több hónapja nem tudta a jeschiva vezetősége fizetéseiket kiutalni.

Varsó. A Zsidó Bankok Szövetkezete az elmúlt évben 5-6 millió zloty veszteséggel zárta évi mérlegét. A hatalmas összeget zsidó intézményekbe és kis kölcsönösszegek útján helyezte ki a bank. Az összes követeléseit behajthatatlannak. Az évi közgyűlés alkalmával a részvényesek és a vezetés elhatározták, hogy akciót kezdenek a bank megmentésére, mert likvidálása katasztrófálisan érintené a zsidó középvezetést.

Férfiszövet különlegességek

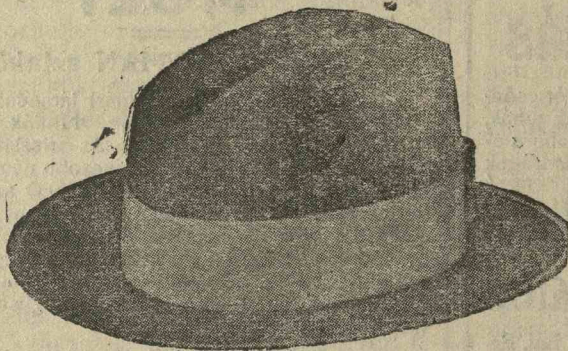
bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld
posztóáruházában

Engross
Endetail

Str. Avram Iancu (Kossuth utca 8)

Cégünk szolidaritásáról kérjük meggyőződni

A tavaszi divat legszebb
férfikalap-ujdonságai
dus választékban
eredeti gyári árakban

HELLER ÉS DEUTSCH

kalapgyári lerakatában

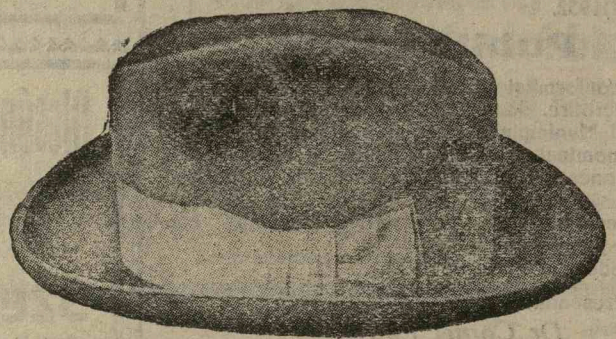
Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 21. szám.

Alakítást

festést

és javítást

olcsón és szakszerűen végzünk!!

HIREK

„Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Péntek, Adar II. 24, április 1.

Szombat, Adar II. 25, április 2.

Heti szidra: שמיני

Heti háftóra: כל העם

פרשת החודש

Roschodes bentschen: מברכיין החודש

Roschodes: ניסן Csülörtök ápr. 7.

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6.35

gyertyagyújtás 6.45

Istenisztelet kezdete 6.50

Szombat befejezése 7.40

— *Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.*

Kun Gyula halála

Kissé késve adunk hírt róla, de egyénisége és csendben való távozása e bajjal telt földtekéről nem mulhat el onélkül, hogy meg ne emlékezzünk róla. Kun Gyula, a nagyváradi Kereskedelmi Iskola tanára volt. 66 évet élt és élete egy példásan munkás, egy nagyszerű emberi élet volt. Talpig becsületes zsidó férfi dolgos élete, aki százperentes zsidósága mellett, Ember is volt. Ember, aki szerette a zsidóságot, szerette a munkát, generációkat nevelt és mint jó pap, holtig tanult. Tanítványainak ezrei és a társadalom minden egyes tagja gyászolja a végtelenségig becsületes puritánságát, derék emberségét és kitűnő egyéb kvalitásait. Kun Gyula évtizedekig tanította a vegytant. És amellel a legkitűnőbb gyorsíró. Olthonában a Talmud fóliánsok büszkélkedtek, az einsteini relativitási elmélet komplikált matematikája mellett. Zsidó tudós is volt, akinek vegyi dolgokban való jártasságát és mély vallásosságát misem jellemzi jobban, minthogy a legnagyobb rabbinikus szak tekintélyek állandóan kikérték e tekintetben szakvéleményét.

Kun Gyula egy szerény munkás és komoly emberi életet reveltált. S amilyen csendes volt élete, oly zajtalanul távozott el az élők sorából. Budapesten halt meg rövid néhány heti szenvedés után. S puritán nevén kívül, itthagytott generációkat, amelyek keze alatt lettek emberekké. Itthagytott hagyatékképpen egy főkéletesen kiépített zsidó gyorsírási szisztémát. Halála előtt néhány nappal fejezte be s mondhatni talán ez volt poshumus műve, amelyen sok szeretettel dolgozott éveken át. Itthagytta kitűnő és az egész váradi társadalom által nagyrabecsült igen jólékony és nagyszerű emberszeretetéről ismert özvegyét, aki szintén 30 esztendeje leánygenerációkat nevelt a váradi zsidó leányiskolában. Emlékét kegyelettel fogja őrizni mindenki, aki ezt a kivételesen értékes derék, válásos és becsületes zsidó embert, ezt a kiváló tudóst ismerte és végtelenül sokra becsülte. Kun Gyula a zsidó társadalom nagyszerű típusa volt, kár, hogy hamar távozott körünkből. Legyen emléke örökké áldott!

GROSZ DÁVID

szalmakalappgyár

Satu-Mare, Str. Petru Rarez 35/37.

Mindenféle kalapgyártáshoz szükséges fonatok és nversanvegok raktára 58

A bukaresti Kamarában Singer zsidó képviselő öklével téríti észre Robu cuzista képviselőt

Bukarestből jelentik: A csülörtöki kamarai gyűlésen Singer zsidópárti képviselő a folyton rakoncátlankodó és őt tettelesen is inzultálni akaró cuzista képviselőt, Robut öklével volt kénytelen észretéríteni. Singer ugyanis arra kérte Jorga miniszterelnököt, hogy hasson oda, nehogy a diáktüntetések antiszemita hecceké fajuljanak el. A két Cuza, Robu és más cuzista képviselők Singerre akartak rohanni, hogy bántalmazzák. A tribün előtt dulakodásra került a sor. Robu huzni kezdi Singer kabátját, aki erre melbevágja. Robu hátraesik, éppen Jorga Mircea kvesztor karjaiba, aki nagynehezen lelékezi. Közben az ifju Cuza és Pamfil Seicaru között kerül dulakodásra a sor. Nagy kavarodás támadt, az elnök egy percre felfüggeszti az ülést. — Közben Vizanti főkvesztor arra kéri Singert, hogy a hangulatra való tekintettel ne folytassa beszédét. Pamfil Seicaru is csatlakozik Vizanti kéréséhez. Singer megköszöni Pamfil Seicarunak, hogy a dulakodásnál segítségére sietett, de arra kéri, hogy inkább ő is száljon sikra a képviselői szólásszabadság jogáért.

Az elnök megnyílja újra az ülést s Singer a tribünre akar menni. A kvesztorok körül fogják és kéri, hogy álljon el a beszéditől. A zsidó képviselő egy padra ugrik fel és onnan kiáltja: Megállapítom, hogy nem engedik meg, hogy a tribünről beszéljek. Az elnök ezután fegyelmi bizottság elé utasítja Robut, a cuzisták tiltakoznak és azt követelik, rendbontás kísérlete miatt Pamfil Seicaru, Jorga Mirceát és Singert is utasítsák a bizottság elé. Javaslatukat a kamara elutasítja.

Pénteken Robu bocsánatot kért. „Sajnálom a tegnap történeteket — mondja és bocsánatot kérek a kamarától, de ki kell jelentenem, hogy provokált engem ezeknek a bizonyos uraknak sajnálatos jelenléte”.

Az elnök át akar térni a napirendre, Singer azonban szót kér. Az elnök nem veszi tudomásul.

Pop-Cicio István: Mi az, miért nem adják meg a szót, hogy válaszoljon, ez nem megfelelő eljárás. Külföldön még azt fogják hinni, hogy valami barbárok vagyunk, ha nem adjuk meg a szót az ellentélnek is.

Singer: Bár a fegyelmi bizottság határozata nem elégít ki minket, azelőtt mégis meghajlunk. Ami pedig azt a megjegyzést illeti, hogy a mi itt létünk sajnálatos, jó lesz egyszersmindenkorra tudomásul venni, hogy mi nem kegyelemből vagyunk itt, legkevésbé annak az urnak a kegyelméből, aki ezt a nyilatkozatot tette. Mi a fennálló törvények és az alkotmány alapján ülünk itt és gyakoroljuk jogainkat a minket ideküldő választók tizezei nevében.

Orth. kóser csokoládé של גמח

a besztercei orth. központi iroda, valamint a szatmári orth. rabbinátus felügyelete mellett és herchserjével készült.

Az orth. központi iroda főrabbi-tanácsának 365—932. szám alatt hozott határozata értelmében husvétra csakis kizárólag az általunk gyártott csokoládé fogyasztása engedélyeztetett.

Kapható: főzőcsokoládé, csemege csokoládé, tejcsokoládé elsőrangú kivitelben, kiváló minőségben és izléses csomagolásban

Reiter Béla és Fia
Cukorka- és csokoládégyár, Satumare.

Ujabb templomrombolás Jassiban

Jassiból jelentik: A vasgárdisták, Codreanu hírhedt legényei, nagy tüntelést rendeztek a kormány ellen. Ennek során behatoltak a jassi-i nagy zsinagógába, a templom berendezését összerombolták és a Tóra-tekerceket megszenteltetették és összetépték, majd az uccán elégették. Az ezüst kegszereket meg elrabolták. A jassi-i rabbinátus március 23-ára gyásznapot rendelt el és kötelezett minden felnőtt jassi-i zsidó embert a bójtre, így is akarván demonstrálni azt a nagy fájdalmat, amelyet a zsidóság eme ujabb gøzteit fölött érez.

דיע קעננצייכן פיר קאפפע-צוואטן כשר של פסח

וינד דער הכשר-שלייסן מיט ויעגעל פערועהטן. דער נאמען פון אן און דיע קאפפע-צוואטן אלס שוטצמארקע. ביים איינקויף איינער שאכטל

פסח-קאפפע-צוואטן

פערלאנגען זיע שטעטט אויסדריקליך: פראנקקייט דער קאפפע-צוואטן לויט הכשר זר. ערהוירדען דעם הערן אבעראבינער שלמה זלמן אוללמאנן אויס ביסטריץ. דען דיע סאבריק שטעהט אונטער וינער אבעראויפזיכט אונד אונטער שטעטל דינער קאנטראללע פון זר. ערהוירדען ערנאנטען פראממען יודישן אויפזעהערן זא דאס זעמטליכע ערציג-ניסטע גארנאטירט פערלעסטליך

כשר

וינד און אהנע בעדנעקען בענאנטען ווערדען קענען.

— „Beius vidéke zsidóságának” adóügyében hozzánk intézett soraira kérjük a pontos címet, hogy a kellő információkat megadhassuk. Szerkesztőség.

— **Ügyvédi hír.** Dr. Havas Jenő Mediáson (Medgyesen) ügyvédi irodát nyitott. Hivatalos órák d. e. 8—12, d. u. 3—7-ig.

— **Megnyílt a „Carmen” cipők kolozsvári kizárólagos egyed-árusítóhelye,** hol egyidejűleg a legszebb cipőkülönlegességek is kaphatók és minden zsidó testvérünk a közeledő ünnepekre tetszése szerint fedezheti cipőszükségeit. Zsidó kölelességet is véltünk teljesíteni, midőn erre Kolozsvár és környéke zsidóságát felhívjuk, mivel annak tulajdonosa Nimberger Ernő ur, az erdélyi zsidó közélet egyik ismert és kipróbált prominens vezetője, ki minden nemes zsidó megmozdulásnál és intézményeink támogatásában hathatósan kiveszi részét. Saját magunkat erősítjük tehát, ha elsősorban zsidó kereskedő testvéreinknél vásárolunk. Felhívjuk testvéreinket e cégnek lapunk más helyén való hirdetésére.

— **Mindennapos székszorulás,** vas- tagbélhurut, felfuvódás, oldalfájás, légzési zavar, szivdobogás, fejfájás, fülzugás, szédülés és lehangoltság eseleiben a természetes „Ferenc József” keserűviz a bél-működést rendbehozza s megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől. Nagynevű orvosok a Ferenc József vizet fényes eredménnyel alkalmazzák. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Legszebben fest, tisztít I. V. O.

Oradea, Uri-ucca 1, Mészáros-ucca 4. (Royal-kávéházzal szemben) és Uri-ucca 34. :: Telefon 5-53.

Megnyilt!**Megnyilt!****NIMBERGER ERNŐ**

cipőkülönlegességek áruháza.

A „Carmen“-cipők

kizárólagos egyedárusítása!

CLUJ, Piața Unirii 28. (Hotel Centrala épület)**Számos zsidó egyetemi hallgató hagyja el Prágát**

Prága. A rendszeres antiszemita provokációk és a jobboldali sajtó uszítására a Prágában beiratkozott külföldi zsidó egyetemi hallgatók elhatározták, hogy visszakerül beiratkozásuk okmányukat és Olaszországban folytatják a tanulmányaikat. Nagy részük már el is utazott és főként Róma, Bologna, Pisa és Florenz egyeteméin helyezkedtek el. Ismeretes ugyanis, hogy az olasz egyetemeken rendkívül kivételes bánásmódban részesülnek a külföldi diákok és a belföldi tandíjnak csak a felét fizetik, hogy ezzel is könnyítsenek a tanulmányi gondjaikon. Továbbá mentesítve vannak a vizsgadíjaktól és az általános diákakciók során ők is részesek a segélyekben.

A prágai zsidó diákok lépésének máris megmutalkoztak a hatásai, mert a közoktatásügyi minisztérium magához hívatta a jobboldali lapok szerkesztőit és keményen megröla őket uszító cikkeik-

Divatos cipő

ért. A miniszter kijelentette, hogy az ilyen megnyilvánulások súlyos kárt okoznak a cseh egyetemek presztízisének. A dékánátus is erélyes lépéseket tett, hogy a jövőben megakadályozza a kilengéseket.

Végeredményben tehát csak a harc segít. Mert a külföldi zsidó diákoknak sokkal kevésbé van szükségük a prágai egyetemre, mint az egyetemi pénztárnak a külföldi zsidó diákok pénzére. És csak az ilyen szembeszegezett fegyverrel lehet lecsapolni az antiszemita hepciáskodó sovínizmusát.

— **Egy zsidó tábornok a kínai hadseregben.** *Sanghai.* Amint a külföldi sajtó jelenti, a japánokkal szembenálló kínai hadseregben egy zsidó tábornok vezeti az ütközetet, akinek mostani neve is: Moische Abraham Cohen. A tábornok évekkal ezelőtt Amerikából indult el, amikor is egy véletlen folytán megismerkedett a volt kínai elnökkel, dr. Sun-gat-sennel, aki annyira megkedvelte az élelmes és jóeszű amerikai rövidáru kereskedőt, hogy Kinába való visszatérése alkalmával magával vitte Abraham Cohent, mint adjutánsát. Később Cohen belépett a kínai hadseregbe, mint aktív tiszt és nagyszerű katonai talentuma révén egész a tábornoki rangig vitte fel. Eltekintve attól, hogy most a japán támadások kapcsán élete teljesen egészen biztonságban, mégis igen szép karriert futott be az Oroszországból Amerikába vándorolt rövidárukereskedő, aki most a japán-kínai offenzíva kapcsán még a nevét is beleírta a történelembe.

— **450.000 dollár a kelet-európai zsidó szövetkezeteknek.** Az Ila közlése szerint a Joint Foundation rekonstrukciós alapja alapos vizsgálat alá vette a különböző országokban működő zsidó szövetkezeteket és az alap vezérigazgatója, dr. Bernhard Káhn által kidolgozott munkaterv alapján a legközelebbi időben, a különösen Lengyelországban, Romániában, Litvániában és Csehországban működő zsidó hitelszövetkezetek számára újabb 450.000 dollár kölcsönt fog folyósítani. A szövetkezetek működése ezzel még nagyobb keretekben lesz lehetséges.

Meggyőződött már arról?

hogy 7 — leiért 1 liter, cukrozott Helga cacao jó, olcsó és gazdaságos.

Ha még nem, úgy rendelje meg Helgánál, telefon 2. Ugyanott prima tej és pasteurözött tejből készült tejszín, tejfel és vaj házhoz szállítva megrendelhető.

— **A zsidó temetőrombolások kérdése a német parlamenti előtt.** *Berlin.* A német országgyűlés nemrégiben olyan büntető javaslatokat tárgyalt, amelyek bizonyos tárgyak, emlékművek és sírkövek megsértése esetén alkalmazandók. A törvénytervezet vitájánál felszólaltak a zsidóság képviselői is, pontos adatokkal bizonyították, hogy az elmúlt évek során összesen 117 temetőgyalázás történt egyedül csak a zsidó temetőkben. A képviselők ezután rámutattak arra, hogy a zsidó temetőkben történt excessusok többnyire magukon visellék a nemzetiszocialista párttagok munkájának jellegét, tekintve, hogy majdnem minden esetben horogkeresztek és nemzetiszocialista jelszavak voltak a kidöntött és bemocskolt sírkövekre írva. Kimutatta továbbá a zsidó parlamenti klub, hogy az említett esetek közül 87 még ma is felderítetlen. Mindazon esetekben azonban, amidőn a tetteseket sikerült kinyomozni, megállapítást nyert, hogy 13 és 17 év közötti fiatal ifjak és lányok voltak a tettesek. Az államtitkár ezzel szemben statisztikával igazolta, hogy az 1928/29-es években összesen 138 esetben jelentés érkezett a büntetőjavaslatban felsorolt kihágásokról, melyek közül 85 esetben a tettesek a bíróság elé kerültek és elnyerték a törvényes büntetésüket. Érdekes az államtitkár statisztikájában az, hogy a 85 kihágási esetben összesen 45 asszony és leány szerepelt mint bűntárs.

Olcsó cipő csak

— **Felhívás az iparosokhoz és kereskedőkhöz.** A Poale Cedek egyesület meglátott gyűlésén dr. Várad Ödön, az egyesület ügyésze, ismertette a konverziós törvényt, melynek alapján ezután is figyelmeztetjük úgy tagjainkat, mint az összes iparosokat és kiskereskedőket, hogy a földműveseknél lévő követeléseiket a törvény életbelépésétől számított 30 napon belül az illetékes bíróságnál jelentsék be, mert ennek elmulasztása esetén követelésüket a fenti törvény semmisnek tekinti. *Elnökség.*

— **A máramarosi „Poale Cedek” iparosegyesület közgyűlése** az elmul vasárnap zajlott le nagy érdeklődés jegyében. A közgyűlésen megvitaták a szigeti zsidó iparostársadalom helyzetét és azokat a módosításokat, melyek segítségével és kölcsönös támogatással a zsidó iparosság helyzetén könnyíteni lehet. A közgyűlés többek között elhatározta egy tanoncolthon felállítását, majd Weisz Izidor elnöknek, valamint az egész vezetőségnek bizalmat szavazott és a régi vezetőséget újra választotta. Este a Joint nagytermében 150 feritékes bankett volt, amelyen felszólaltak Weisz Izidor, Grünwald Avigdor, dr. Rosner Izidor és dr. Fried Abraham, akik hangsúlyozták a zsidó szolidaritás szükségességét, különösen ezekben a nehéz napokban, amikor az iparosság anyagilag teljesen le van zülve és kizárólag egy jobb jövő reménye tartja a zsidó iparoságban a lelket. A különösen sikerült bankett megrendezése Stein Lajos, Fischer Ede, Stöckel Márton és Lax Juda érdeme. A szigeti zsidó iparostársadalomnak ez a nap igazi ünnepe volt.

Az öregek példája ragadós**Véres verekedés a munkácsi iskolában**

A munkácsi zsidóság körében mély felháborodást kelt egy, a folyó évben megnyílt cseh népiskolának nevelési módszere. Az iskola, mely tulajdonképpen zsidó gyermekek által van látogatva, tantervükkel által valósággal antiszemita mélyt terjeszt az apró, zsenge gyermeklelkékben, amelyek látható eredményei az elmúlt héten lefolyt és az iskola keresztény gyermekei által inscenált véres lefolyású verekedésbe tombolta ki magát.

Az elmúlt pénteken a 8 éves Rosenblum Józsefet keresztény iskolatársai közrefogták és egyik a hátába szurt késsel oly módon sebesítette meg, hogy kórházba kellett szállítani. Több zsidó gyermek szintén súlyos sebesüléseket szenvedett, köztük egy Marmorstein nevezetű a súlyos sebekből haldoklik. Hétfőn ugyanezen iskola keresztény tanulói ismét megsebesítettek egy zsidó gyermeket, kit a kórházba szállítottak.

— **A szamosújvári Zsidó Nőegylet és WIZO purim-estje az elmúlt héten zajlott le.** Az egyébként jól sikerült estélyt kinos incidens zavarla meg, amennyiben ismeretlen tettesek láncot dobtak a villanyvezetékre, amelynek következtében az egész városban hajnali négy óráig sötétség volt. Az előadást azonban így is megtartották viharlámpák és zseblámpák segítségével. A kiünő műsort Goldstein A. és Weisz Katinka külön zongoraszáma vezette be. Nasch Szófica és Jakab Fanny nemzeti láncot lejtettek majd Köves Illyke, Goldstein Margit,

Roth-nál Zöldfa-uccán

Weisz Rezsínke, Herskovits Benjámín és Waldmann Árpád a „Mai gyerekek” című bohózatot adták elő, Léb Mukli (Kolozsvar) sláger-dalokkal, Noszin Rózi (Kolozsvar) pedig szavalaival pompás sikert aratott. Rosenfeld Szidónia keleti tánca után „A rahapatajai maharadzsa” című vígjátékot adták elő, amelyben: Kun Mária, Köves Illy, Salamon Nusi, Zachariás László, Herskovits Benjámín, Öhlbaum Sándor, Steiner Andor, Ganz Jenő, Weisz Jenő, Lulay József, Waldmann Árpád és Hirsch Gerson nyújtottak jó alakításokat. A konferáns szerepét Öhlbaum Sándor látta el ölleles humorral. Az estély rendezése körül Goldsteiné és dr. Vajda fejtettek ki nagy agilitást.

— **Értesítés.** Az oradeai izr. Szentegylet, Chewra Kadisa értesíti az érdekelteket, miután a váradvelencei temetőben már csak korlátozott számban vannak szabad sírhelyek, felkérnek azon családok, vagy személyek, akik a régi temetőben sírhelyre igényt tartanak, hogy rövid időn belül irodánkban (Füchsl Mór-ucca 2.) jelentsék be. Az előjáróság.

— **Hol olcsóbb a szövet?** Erre kíváncsi most mindenki. A gyárak mostanában gyakran állítanak fel fiókokat s ezt leginkább azért teszik, mert gyártmányaikat nem képesek jó bonitású cégeknél elhelyezni. De jó bonitású cégek, megfelelő nagymennyiségű áruvásárlásnál olyan olcsón tudják megvenni a legjobb gyárak gyártmányait is, — hogy a gyári lerakatoknál is jóval olcsóbban tudják vevőiket kiszolgálni. Ezért érthető, hogy *Deutsch posztóáruház* a legjobb gyártmányokkal, a legújabb s legdivatosabb szövetekkel a gyárak lerakatainál is olcsóbban tudja t. vásárlóközönségét kiszolgálni és ezért keresi fel szívesen a szövetvásárló közönség s így saját érdeke, hogy szövet-szükségletét *Deutsch posztóáruházban*, Str. Avram Iancu (Kossuth-ucca) 1. Sas-palota szerezze be.

— **A wizensitzi főrabbi gyásza.** A sok családi csapáshoz, amely a legutóbbi években érte a Nagyváradon lakó világhírű wizensitzi rabbit, egy újabb szomorú haláleset járult a napokban. Március 21-én, Eszter böjlije napján meghalt 64 éves korában, a chaszidikus körökben ismert Rabbi Jicchok Hager, a wizensitzi rabbi fivére, aki anyai részről unokája volt a rizsener rabbinak. Legutóbb Wienben élt, ahol a második kerület egyik uccájában egy saját Beth hamidraist is tartott fenn, ahol a chaszidok gyakran felkeresték. Temetése Purim napján volt, amelyen nagyon sokan vettek részt. תעב"ה

— **Felhívjuk olvasóink figyelmét** lapunk mai számában megjelent Zauderer Dániel cég hirdetésére. Egy igazi somré sabbosz cég, melyet évtizedek óta ismer Erdély zsidó közönsége. Ismeri a céget abszolút szoliditásáról, megbízhatóságáról és rendkívül olcsó árairól. Nem sablonos reklámizü dicséret ez, hanem őszinte szeretetünk nyilvánítása azzal a céggel szemben, amelynek egyik tulajdonosa, *Zauderer Dániel* mindég ott van, ahol őszintén támogatni kell és dolgozni a zsidóság érdekében. Hát kit támogasson a zsidó publikum, ha nem egy ilyen céget, amely szombatot tart s azonkívül bámulatatosan választékos raktárt, amelyet igen olcsón árul a tavaszi szezon jövetelével.

KÖZGAZDASÁG

Jelentős racionalizálás a biztosítási szakmában

A Steaua României és az Ancora biztosító társaságok egyesülnek

Mint értesülünk, a Steaua României biztosító társaság Bukarestben megszerezte a bukaresti Ancora román biztosító társaság részvénytöbbségét azzal a szándékkal, hogy a két társaság üzeme egyesültesse.

A említett vállalatok több mint tíz év óta állnak fenn és kitűnő hírnévnek örvendenek. Azon szoros összeköttetés, mely őket a bécsi „Phoenix” illetve „Anker” biztosító társaságokhoz köti és elsőrangú szervezeteik az egész országban jelentékeny üzletállományt eredményezett részükre az összes biztosítási ágakban és a közönség korlátlan bizalmával rendelkeznek.

Az üzemek egyesítése után az egyesített társaságok kb. *másfél milliárd lei* életbiztosítási állomány, *kétszázmillió lei* felüli díj és kamatbevétel és kerek *háromszázmillió lei* tartalékalapok birtokában lesznek, másrészt pedig az üzletvezetés összevonása által a kezelési költségek jelentős megtakarítását érik el. *Terniészetesen az egyesítéssel kapcsolatban a biztosított feleknek biztosítási szerződéseik alapján szerzett jogai minden tekintetben védettek maradnak.*

Azon elhatározás, mely a két vállalatnak közös kezelés alá hozását célozta, a jelenlegi viszonyok követelményeknek mindenben megfelel és az üzemgazdasági egyszerűsítés érdekében tett lépések megelégedést fognak kelteni a biztosító közönség körében.

„DELTA” Gyertya- és Vegyészeti-gyár DEJ
Készít mindenféle gyertyát, továbbá garantált 24 óráig égő mécsest, szagtalan razol borotválóport a legolcsóbb árban!!!
Kérjen árajánlatokat!!

Jön a peszach!

Ne bosszankodjon folyton rongyos és lyukas szőnyegekkel, hiszen **olcsón** vásárolhat szőnyeget és linoleumot

Spitzer Izrael és T-sa cégnél,
ORADEA. SATUMARE.

ZAUDERER DÁNIEL

POSZTÓÁRUHÁZ, ZÖLDFÁ UCCA 1. SZ.

Legdusabban felszerelt posztóáruház, mely külföldi árukon kívül, belföldi gyártmányokban kizárólag az általánosan előnyösen ismert, hirneves

SCHERG VILMOS ÉS TÁRSAI R. T.

brassói posztó és divatárugyárak kiváló minőségű készítményeit árulja

A **Scherg** gyárak által előállított szövetek, posztók és takarók minőségben, jóságban, tartósságban és a legmodernebb mintákban a legjobb külföldi gyártmányokat is tulszárnyalják és ezek a gyárak jelentékeny mennyiséget exportálnak külföldre is.

Női és férfiszövetek legizlésesebb és legújabb mintákban; felöltő-, átmeneti kabát, iskolai és katonai egyenruha szövetek minden kívánt színben. Billiárd-posztók és minden más szövetanyagok legtartósabb minőségben úgy a városi, mint a vidéki lakosság számára.

Kiváló finom nyári és téli takarók, szőnyegek elpusztíthatatlan erős kivitelben!

Szolid legolcsóbb gyári áralm minden igényt teljesen kielégítenek

Kérem cégemet másokkal nem összetéveszteni, melyek különböző gyárak készítményeit is tartanak raktáron!

BIZALMAT ÉRDEMLŐ CÉG!!

Szombaton és zsidó ünnepeken zárva.

Megkezdődött az olcsó elárusítás a
LONDON KÖTŐDE
új helyiségében
Sas-palota Kossuth-u. 1. (volt SONNENFELD-játéküzlet helyén.)

„Mojila” Oradeai Műasztalosok Szövetkezete

Oradeai főüzletünk: Piața Reg. Maria (Bémer-tér) 2.

Bukaresti lerakatunk: Strada Regala 20.

Ututorai vezetnek, minőségben, olcsóságban és szépségben

Kiserelje meg szerencsejét egy állami osztálysorsjeggyel!

Főnyeremény 10.000.000 lei.

Egynyolcadsorsjegy 125 lei

Minden második sorsjegy nyer.

Biharmegyei és nagyváradai főelárusító:

Dácia Bank Rt. (Menetjegyiroda) Alapította Kiss Dávid

Évtizedeken keresztül bebizonyosodott az általunk kifizetett rengeteg és nagy nyeremény által, hogy **KISS SZERENCSEJE NAGY!!**

A sorsjegyeket postán vagy utánvétellel is küldjük.

RÖVID HIREK

BUDAPEST. Karafiáth Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter az elmúlt héten fogadta Frankl Adolf felsőházi tag elnök és Hartstein Lajos ügyvezető alelnök vezetésével az ortodox zsidóság küldöttségét. A küldöttségben dr. Reiner Imre, a Központi Iroda ügyésze is részt vett. A miniszter a beszélgetés folyamán kijelentette, hogy a hazai ortodox viszonyokat nagyon jól ismeri s a magyar ortodoxiának bizalommal kell viseltetnie iránta, mert a legnagyobb jóakarattal kezeli a magyar ortodox zsidóságot.

NEW-YORK. Az amerikai ortodox hitközségek szervezete a kormánytól megkapta a rituális élelmiszerek törvényes oltalmát. Az ortodox hitközségek szervezete a kóser élelmiszergyógy irányítására meghívta Reich Sámuel verbói főrabbit, akit 1925-ben tett amerikai tanulmányutjából ismernek. A verbói fő-abbí tudvalevőleg fia a megdicsőült budapesti R. Koppel Reich főrabbinak z. c. 1. — Március 5-én az „Acquitania” gőzös fedélzetén ismét 150 amerikai zsidó hagyta el az amerikai kikötőt és hajózott Palesztinába, ahol mezőgazdasági munkával fognak foglalkozni.

LONDON. Lord Rotschild J. — amint a londoni lapok jelenik — eladta világhíres madárgyűjteményét, amely több mint 300 000 példányból állott. A vevő a newyorki termékelmészerműzeum volt, amely így a világ legrikább példányait mondhatja magáénak. Lord Rotschild élete egész munkáját a madárgyűjteményének kiegészítésére fordította — a gyarmatiügyi minisztérium most hozta nyilvánosságra a Palesztina és Transzjordánia területén állomásozó angol haderő számát. Eszerint összesen 3500 katonára közül 610 légi, 950 határ és 1940 szárazföldi szolgálatot teljesít.

SZALONIKI. Egy tíz évvel ezelőtt épített zsinagógát, mely a modern építészet minden újításával lett elkészítve, az elmúlt héten ismeretlen tettesek éjnek idején felgyújtották. A kár jelentékeny.

RIGA. A költségvetési bizottság, amely első tervezetében a zsidó mezőgazdasági iskolák feloszlását indítványozta, a zsidó parlamenti klub intervenciójára a törlési javaslatát visszavonta.

TEL-AVIV. Chaim Bialik elnökletével egy bizottság alakult, amely az oroszországi vallásellenes törvények elől menekülő zsidók támogatását tűzte ki programjával.

BÉCS. Március 15. és 23. között több mint 100 ausztriai zsidó utazott Palesztinába. Ezeknek egy része a Mekkiádon vesz részt, míg a másik része a telawiwi Levante Messere utazott. Az ausztriai látogatók között olyanok is vannak, akik végleg le akarnak telepedni Palesztinában.

PÁRIS. A francia nemzeti alapon álló zsidóság elhatározta, hogy az elhunyt Briand emlékére egy „Briand-erdőt” létesítenek Palesztinában.

AMSTERDAM. W. Jabotinski az elmúlt héten nagyszámú közönség előtt adott programot. Ezúttal s élesen állást foglalt az angol politika ellen. A eionista politikának — mondotta — a zsidó nemzeti kérdést a világéledeklődés gyújtópontjába kell hozni és ezen keresztül megoldani a hibás angol vezetés uralmát Palesztina felett.

JERUZSÁLEM. H. Farbstein, a mizrachit mozgalom vezérferfia, a cionista executive tagja, a napokban érkezett meg Palesztinába, hogy ott hivatalát elfoglalja. Megérkezése után Fr. Chaim Arlosoroff, a Jewish Agency palesztinai executivejének elnöke kísérelében megjelent a palesztinai kormányzónál, Sir Arthur Wauchope tábornoknál kihallgatáson, akinek a zsidó középosztály kitélepitésének terveiről beszélt. A kormányzó meleg szimpátiával fogadta Farbstein beszámolóját és megígérte támogatását. — A héber egyetem, amely csak röviddel ezelőtt Norman Bentwich előadásával kapcsolatosan, néhány zsidó revizionista diákot kizárt, most ismét megengedte a diákoknak tanulmányaik folytatását. — Nashasibi, Jeruzsálem polgármestere, memorandumot intézett a kormányzóhoz, amelyben Irak, Transzjordánia és Palesztina számára — szabad választások útján — a parlamenti forma felállítását követeli pártja nevében. A memorandum továbbá nemzeti kormány kinevezését kéri. — 1932 januárjában 228 személy vándorolt be Palesztinába. Ezek közül 136 zsidó, 79 keresztény és 13 mohamedán volt. A bevándorlók közül 25 személy 1000 fontnál nagyobb készpénzvagyonnal rendelkezett. Mind a 23 személy zsidó volt. 17 bevándorló keresztény felekezeti célok miatt utazott a szentföldre. Ugyanebben a hónapban 70 személy hagyta el Palesztinát, közöttük 12-en, akik állampolgársággal rendelkeztek.

A legszebb

zománcfényű gallérokat tisztítja

Klein gőzmosóda

Str. Vlahuța 4. (Szent János-ucca)

50 év óta — az első zsidó hitközség Barcelónában

Barcelóna. Amint megírtuk, a spanyol köztársaság hivatalosan is elismerte a barcelónai zsidó egyházközséget, amelynek mindössze egy temploma és egy temetője van. A barcelónai egyházközség vezetősége ezért köszönő deklarációt intézett a spanyol köztársaság elnökéhez, amelyben méltatja annak jelentőségét, hogy a középkori vallásüldözések óta a zsidó hitközségek csak most kapnak hivatalos engedélyt működésükre. A spanyolországi, valamint a katalán zsidó hitközségek között általában igen lelkes hangulatot váltott ki a spanyol kormányok ezen liberális intézkedése és minden bizonnyal remélik, hogy a zsidó hitközségekben nagy fellendülést fog okozni a korlátlan terjeszkedési lehetőség. Nem lesz fölösleges itt tisztázni azokat a kérdéseket sem, hogy míg a katolikus egyházzal szemben a kormány a legszigorúbb intézkedéseket fogantatja, miért olyan előékeny a zsidó hitközséggel, illetve egyházzal szemben. Ismeretes ugyanis az, hogy a spanyol királyság idején az állam és a katolikus egyház teljesen össze voltak nőve és a köztársasági kormánnyal szemben a katolikus egyház, most is ilyen uralmi jogot kívánt biztosítani, amit hatalmas kiterjedésű birtokaival és a kezében összpontosuló finánc és ipari tőkével meg is tehetett volna, amennyiben a köztársasági kormány nem sajátította ki ezeket a tulajdonokat és nem korlátozza az egyház jogait. Erzel szemben a zsidó egyház, mely évszázados elnyomás alatt élt Spanyolországban, csak felszabadulást kaphatott, minthogy az egész polgári forradalom, amely Spanyolországban végbement, az elnyomott polgárság felszabadítása érdekében történt. Meg kell azonban még így is állapítani, hogy a katolikus egyháznak, még ilyen elnyomott állapotában is sokkal több hatalmi eszköz és jog áll a rendelkezésére, mint a zsidó hitközségeknek, amelyek a lekesedésükön kívül semmivel sem rendelkeznek.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient” Szövőművészeti Iskola
Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

— **A seini Ceiroth és Ceire Mizrachit** ifjúsági szervezete az elmúlt héten tartotta nagysikerű kulturelőadását, amelyet dr. Székely Dezsőné urasszony vezetésével **Benedikt Margit** elnök és **Katz Elza** lítkárnő rendezte nagy hozzáértéssel. Dr. Tolnai Sándor nyitja meg az előadást és üdvözlő beszéde után **Appel Dávid** az erdélyi Mizrachit executive tagja tart aktuális problémájú beszédet, melyet a közönség meleg szeretettel fogad, Sas Irén drámája, az „Égő dal” ugyancsak nagy tetszést aratott, amelyben a következő szereplők léptek fel és nyújtottak igen jó alakítást: **Benedikt Béla**, **Markbreiter István**, **Weisz Lali**, **Judovits Albert**, **Berkovits Jenő**. Színpad kerületek még **Békéffy „Ezek a nők”** és **Vadnay „A frak”** című tréfas bohózatai, amelyek élénk tetszést keltettek a közönség körében. Ezt követi Bialik örökszép költeményének, „A madárhoz” című versnek szavalata, amelyet **Löwi Elza** különös hozzáértéssel adott elő, Majd **Lebovits Jenő** népszerű humorista szórakoztatta a közönséget szellemes jidisch humorával. Több vigjáték és szavalat került még színre, amelyekben a következő tagok léptek fel: **Steinmetz Miklós**, **Jakab Magda**, **Simon Erzsébet**, **Katz Klára**, **Weinstock Sári**, **Izsák Böske**, **Grosz Ica**, **Adler Jolán**, **Stein Gizzi**, **Lebovits Margit**, **Izsák Ignátz**, **Grosz Jenő**, **Engel István**, **Judovits Albert**, **Friedmann József**. Általánosságban meg kell állapítanunk, hogy az estély a legteljesebb erkölcsi és anyagi siker jegyében zajlott le és a Ceiroth, valamint a Ceire egész gárdája fáradhatatlan részt vett a siker előkészítésében. Bizonyos, hogy a seini Ceiroth és Ceire Mizrachit igen szép fejlődés előtt áll és rövidesen hallatni fogunk még munkájukról.

— **Vásárlásainál hivatkozzon a „Népünk” hirdetéseire.**

Takarításra

festék, lack- és kefeárut valamint a világhírű „Express” poloskairtót és „Express” Magasfényt, mely butorát ujjá varázsolja; legolcsóbban csak

STERN S. ENDRE

kefegyáros és festéknagykereskedőnél szeresheti be

ORADEA

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 578 Telefon 378

ZSIDÓ HUMOR ÉS SZELLEMESSÉGEK NAGYJAINKTÓL

Ami már megbocsájthatlan

Egy csernovitzi háztulajdonoshoz beállt egy zsidó színész és egy szobát akar bérelni, külön bejáratral és minden kényelemmel. A háztulajdonos hajlandó ilyen szobát adni havi 1000 lei fejében. A színész azonban 1500 leit hajlandó fizetni, ha még néhány apró kívánságát is teljesítenék. Ugymint:

1. A háztulajdonossal szomszédos ajtó jól eltorlaszandó, mert korán reggel énekgyakorlatokat szokott venni (schreien).

2. A szobába minden este legyen elkészítve egy vékony „lángos” mert nem tud addig elaludni, míg valamit nem rág meg a szájában (káien).

3. Elkészítendő továbbá 2 edény. Az egyik a köpésnek (speien), viszont éjjeli szükségletre (zeien).

— Ennyi az egész — kéri a házigazda — ezt mind nagyon könnyen megkaphatja.

— Nos akkor az üzletet is megkölthetjük — mondja a színész — de most még arra kérem Önt, hogy kölcsönözzön nekem 3000 leit, hogy a volt lakásomból a ruhatáramat elhozathassam.

E negyedik kívánságára már elsötétül a háztulajdonos hangja és így szól: — Hallja maga fiatalember! Schreien, keien, speien, zeien, — ist noch zuverzeihen, aber nicht leihen...

K. B.

Menjen aki küldte...

Egy schorrrer elmegy egy emberhez, kinek hire volt nagy gazdaságáról és kéri, hogy segítse ki valamivel.

„Én nem adok semmit. Menjen a fenébe,” — és mérgesen szidja.

„Ezt igazságosan megérdemeltem — mondja a schorrrer —. Minek is kellett nekem magához jönni? Jöjjön el, aki engem küldött.” — Mikor a gazda meghallja, hogy más küldte, még jobban felmérgelődik.

„Micsoda szemtelenség ez, ki engedte meg azt, hogy én hozzám küldje?”

„Mi az, hogy ki — válaszolt a schorrrer — a dálesz.

Bolonddátette Krakkót

A fienkéveci Reb Hirsch Ber, aki Krakkóba ment üzleti teendőinek elvégzése céljából, onnan meglegedetten és különös jókedvvel jött vissza.

A felesége látva a férje örömét, megkérdezte tőle, hogy talán az üzletei sikerültek-e jól?

— Üzletileg — mondja Reb Hirsch — nem jártam valami jó eredménnyel, de különben az egész várost lóvá tettem.

— Hogyan — kéri ismét Reb Hirsch felesége — mit tettél?

— Ha valaki nevem után érdeklődött, nem mondtam neki, hogy Reb Hirsch Ber a becsületes nevem, hanem mindig azt feleltem, hogy Wolf Léb — vagyok. — És mit gondolsz, azok a krakkói maflák, nem elhitték ezt nekem?

Oh és ah

Az öreg rabbi tizenegy éves Smelkefiát hozzá akarja szoktatni az isteni parancsok gyakorlásához. Elviszi hát őt a hideg mikvébe is. A gyermek siránkozik és jajgat a csipős vízben: „Oh jaj, milyen hideg van! Oh jaj, hogyan hasit! Oh jaj, nem bírom tovább!” Azonban mihelyst kijön a vízből és öltözködni kezd, a teste ismét felmelegszik és friss örömben ugrándozni kezd: „Ah milyen élvezet volt, ah milyen kellemes volt!”

A rabbi hallja a szavakat és azt mondja a gyermeknek: Tudod-e fiam, hogy mi a különbség a hideg mikvé és a bünözés között? A hideg mikvében előbb jön az „Oh jaj” és aztán az „Ah milyen felséges”. A bünözésnél azonban éppen fordítva van. Ott előbb jön az öröm és az „Ah” kiáltás és csak azután következik a megbánás az „Oh jaj”.